

Odprta teatrologija

Pavisova Sodobna režija Primer odprte in samokritične gledališke teorije

Patrice Pavis, francoski raziskovalec in premišljevalec sodobnih uprizoritvenih praks FOTO SPLET

V Knjižnici Mestnega gledališča ljubljanskega so včeraj v prevodu Jana Jone Javorška ter s spremno besedo dr. Blaža Lukan predstavlili javnosti temeljno delo uglednega francoskega teatrologa Patricea Pavisa *Sodobna režija: viri, težnje, perspektive (La mise en scène contemporaine, 2007 in 2010)*.

SLAVKO PEZDIR

Zainteresirana javnost pozna mednarodno uglednega francoskega raziskovalca in premišljevalca sodobnih uprizoritvenih praks Patricea Pavisa, zlasti po prevodu njegovega nadvse dragocenega *Gledališkega slovarja* (v prevodu Igorja Lampreta je leta 1997 izšel v 124. knjigi iste zbirke). Avtor je v zahvali k drugi in izpopolnjeni francoski izdaji zapisal, da njegova »študija režije od devetdesetih let 20. stoletja ne skuša ponuditi celovitega pregleda ali premišljene zgodovine obdobja, v katero smo še vpleteni. Bolj skromno: prizadeva si določiti nekatere težnje in opredeliti nekatere žanre uprizoritev, pri čemer vedno izhaja iz konkretnih primerov. Postavljal sem si pravilo, da govorim le o uprizoritvah, ki sem jih imel sam priložnost videti.«

V nadaljevanju dodaja, da je »večina poglavij nastala med letoma

2002 in 2007, po ciklu predavanj na univerzi Kent v Canterburyju«. V predgovoru bralcem razkriva zajetje uprizoritev, iz katerih je razvijal svojo misel: gre za ponudbo Pariza z okolico in mednarodnega festivala v Avignonu ter posamične izlete v Anglijo in Nemčijo ter dve sezoni delovanja v Južni Koreji.

Prevajalec Jan Jona Javoršek je na včerajšnji predstavitvi poudaril, da Pavisa odlikuje zelo praktično razmerje do uprizoritvenih praks ter da v terminologiji upošteva tudi anglosaško in nemško izročilo. Z nedoslednostjo med posameznimi deli celote avtor izraža prepričanje, da se razumevanje estetskih pojavov v času spreminja, zaradi česar je tudi njegova gledališka teorija dinamična.

Avtor spremne besede dr. Blaž Lukan je dodal, da je avtor usmerjen v razmerje med dramskim besedilom in njegovo uprizoritvijo, ki ga premišljuje na različne načine, zaradi česar je študija notranje heterogena. Ves čas je samokritičen, zaradi česar je njegov sistem odprt ter podložen s kategoričnim dvomom in sumničavostjo. Prvenstveno zanimanje usmerja k dramskemu, postdramskemu in večmedijskemu gledališču, medtem ko je do performativnega gledališča zajedljivo kritičen. Če govorimo o moderni režiji od 1883. leta dalje, nastopi obdobje sodobne režije s performativnim obratom ob koncu šestdesetih let prejšnjega stoletja.